

ДЕЧЈЕ ИГРАЧКЕ ИЗ ПЕРСПЕКТИВЕ РОДИТЕЉА И
ВАСПИТАЧА

Весна Ђ. Цолић¹, Тамара М. Милошевић², Угљеша Д. Цолић³

Сажетак: Проблем истраживања односи се на питање ставова родитеља и васпитача према играчкама за децу, из перспективе породичног и институционалног контекста. Циљ истраживања је испитивање мишљења родитеља и васпитача о корисности играчака, њиховом утицају на формирање стереотипа код деце, али и утицају тржишта, ТВ реклама и других фактора на избор и куповину играчака. Узорак истраживања је погодан и чине га 105 васпитача и 105 родитеља предшколске деце из вртића у Новом Саду. Примењен је метод анонимне добровољне анкете, а упитник је преузет од Б. Сатон-Смита и донекле измењен и прилагођен. Резултати су подвргнути дескриптивној статистици. Добијени резултати указују на то да су мишљења родитеља и васпитача слична по питању доприноса играчака образовању деце и развоју њихове маште, безбедности играчака и неодобравања играчака оружја. Већина васпитача не одобрава рекламирање играчака, док већина родитеља исто то одобрава. Проблем простора утиче на избор дечјих играчака у вртићу, док су мишљења родитеља о том питању подељена. О куповини играчака у вртићу најчешће одлучују одрасли професионалци, понекад уз консултације са родитељима, а врло ретко консултују децу. У породици најчешће о куповини играчака одлучују заједно деца и одрасли, затим сама деца и најређе само одрасли. Аутори рада сматрају да добијени резултати указују на потребу освешћивања свих, за дете значајних одраслих по питању њихове улоге и одговорности за избор играчака и поруке које свакодневно шаљу деци посредством играчака.

Кључне речи: деца, родитељи, васпитачи, играчке, контекст.

¹ colic.vesna@gmail.com, Висока школа струковних студија за образовање васпитача, Нови Сад

² tamaramilosevic91@gmail.com, Висока школа струковних студија за образовање васпитача, Нови Сад

³ ugljesa.colic@gmail.com, Висока школа струковних студија за образовање васпитача, Нови Сад

Проучавање праксе подизања деце раних узраста, како у породичним тако и у институционалним условима, је значајно да би се откриле могућности и ситуације које су погодне за подстицање целовитог развоја детета. Познато је да схватања о детету, његовом развоју и детињству која имају за дете значајни одрасли, родитељи и васпитачи, у великој мери одређују њихове конкретне поступке. Због тога је веома важно проучавати перспективе родитеља и васпитача да би се боље разумео њихов однос према деци и поступања са децом у породици и институцији, у сложенем друштвеном контексту.

Постоји општа сагласност о томе да је средина значајан фактор за развој деце, при чему се мисли како на физички, тако и на социјални контекст. Физичко окружење, величина и опремљеност простора, је дуго сматрано „техничким питањем“, док се данас зна да окружење детету директно поручује шта одрасли од њега очекују (да буде активно или пасивно, самостално или несамостално и сл.) и како ће се одвијати његове активности, игра и учење (Colić, 1997). Све особе које окружују дете (одрасли и друга деца), њихова интеракција и међусобни односи чине социјални контекст, при чему не треба занемарити ни посредне утицаје тога контекста, као што су схватања, очекивања, уверења која су владајућа у дететовом окружењу. Ова два контекста су међусобно веома повезана и условљавају један другог, од уверења ће зависти како ће бити уређено физичко окружење, а физичко уређење ће својом структуром и уређењем условљавати могућности и природу међуљудских односа. Отуда ауторка Петровић-Сочо с правом пише „простор је огледало културе и слике коју одрасли имају о дјетету“ (Petrović-Sočo, 2007: 100).

Један од кључних аспеката окружења за одрастање детета су свакако могућности које оно пружа за игру, јер је игра не само најчешћа активност деце раних узраста, него и активност која у највећој мери доприноси њиховом развоју и учењу. У конкретним животним условима одрасли су ти који стварају окружење за дечју игру, чији важан део су играчке које им нуде. Пажљивим одабиром играчака одрасли богате дечја искуства, помажу им да пронађу смисао у свом искуству, могу да их усмере да се играју заједно, да сарађују и развијају одређене вештине. Посебно се истиче значај који игра и играчке могу да имају у грађењу веза детета са члановима породице, вршњацима и широм друштвеном средином (Михајловић и Михајловић, 2012).

Циљ овог рада је да се испитају мишљена одраслих, васпитача и родитеља, о корисности играчака, њиховом утицају на формирање стереотипа код деце, али и утицају тржишта и ТВ реклама на избор и куповину играчака.

ТЕОРИЈСКЕ ОСНОВЕ ИСТРАЖИВАЊА

Истраживања о избору дечјих играчака од стране одраслих су релативно ретка. Ауторка Клеменовић (2014) указује на постојање генезе критеријума за селекцију играчака. Критеријуми родитеља за избор играчака су се кретали од истицања издржљивости играчака, цене, дечјих жеља и едукативног потенцијала (Opinion Research Corporation, 1955, према: Klemenović, 2014). Тридесетак година касније истраживање Сатон-Смита (1989), показује да родитељи у први план истичу едукативну вредност играчака, давање подршке дечјој машти и сигурност играчака, док је једно друго истраживање (Christensen & Stockdale, 1991, према: Klemenović, 2014) показало да у први план долази критеријум сигурност играчке, естетски критеријум, издржљивост, занимљивост и поучност, а цена играчке је пала на далеко шеснаесто место као критеријум избора родитеља. Занимљиво је поменути и једно домаће истраживање (Vuković, 2012, према: Klemenović, 2014), према коме се родитељи у највећој мери руководе доприносом играчке развоју маште, генерално поучности и развојем друштвености, а не као средство за изолацију деце. У овом истраживању значајним критеријумом су се показали и сигурност играчке, допринос раном учењу и да играчка буде забавна детету.

Поред истраживања мишљења родитеља о критеријумима за избор играчака за децу, значајно је поменути да су осамдесетих година двадесетог века на просторима бивше Југославије биле организоване различите активности, које су повезане у друштвену акцију „Добра играчка“, са циљем дефинисања јасних критеријума за оцену квалитета дечјих играчака и додељивање заштићеног знака, којим се обележавају заиста добре играчке (Slavković, 1983). У оквиру ове друштвене акције бриге о дечјим играчкама дефинисани су услови које добра играчка мора да испуњава, а то су: здравствено-хигијенски, технолошки, педагошко-психолошки и васпитна и поучна вредност. Здравствено-хигијенски услови односе се на материјале и боје који морају бити неотровни, незапаљиви, трајни и постојани приликом употребе и одржавања, без оштрих ивица и без икакве могућности повреда. Технолошки услови тичу се материјела,

величине и обраде играчака, механичке чврстоће конструкције, израде детаља, повезивања елеменata, могућности састављања и растављања, као и безбедности погона уколико га играчка има. Педагошко-психолошки услови подразумевају утицај играчке на општи психички развој детета, као и на поједине психичке функције, разноврсне могућности за игру и успостављање сарадничких односа, да су подесне за различите узрасте деце, да су самодирективне и да омогућавају самосталност деце код склањања и чувања играчака. Васпитна и поучна вредност се огледа у подстицању жеље за знањем, стваралачким и радним активностима, кроз бројне комбинације и развојне могућности играчке, до стварања система играчака (Исто).

У исто време, Сатон-Смит (1989) истиче да сама природа играчке неће обавезно условити и начин на који ће се деца играти њоме. Како ће се дете играти играчком може да произађе из његовог поштовања друштвено прихватљивих правила понашања везаних за понуђену играчку, али исто тако и из супротстављања детета прихваћеним правилима. Као пример аутор наводи бројне расправе које су се током историје јављале у вези са прикладним и неприкладним играма и играчкама, као на пример, игре луком и стрелом, јахање, или у новије време игра Барби лутком или играчкама оружјем.

О значају избора играчака у контексту институције сведочи чињеница о постојању норматива за опремање предшколских установа, који се доносе од стране просветних власти и континуирано се усклађују са променама званичних општих основа предшколског васпитања и образовања. То је доказ да се педагошко обликовање окружења сматра важним предусловом реализације програма предшколског васпитања и образовања, а у исто време оно осликава и владајућу програмску концепцију. Под утицајем савремених научних сазнања о развоју деце и могућностима њиховог васпитања и образовања, догодиле су се промене у приступу уређењу средине дечјег вртића (Fullan, 2003, према: Миљак, 2009). За питање којим се бави овај рад, могу се издвојити промене везане за схватања о томе да квалитет васпитања, образовања и учење деце зависи од извора сазнања који су му у средини понуђени на коришћење. То се само једним делом може дефинисати прописивањем норматива, али из праксе је познато да у уређењу простора веома значајну улогу има креативност васпитача практичара (Миљак, 2009).

Значење играчака не може се разумети без узимања у обзир контекста у коме се оне налазе. Посматране из перспективе одраслих, оне пројектују њихове владајуће представе о игри, које се

посредством играчака преносе деци. Колико год деца зенесена игром траже и граде властита значења, она и нехотично усвајају представе о игри које преовлађују у свету одраслих (Saton-Smit, 1989). „Игра и играчке се не могу напросто сматрати позитивним за дететов раст и развој. Њихов делокруг је много шири но што нам то одговара да мислимо.“ (Saton-Smit, 1989: 254). Играчка такође носи поруку детету о томе шта одрасли од њега очекује, коју врсту активности и улога треба да преузме (да се креће или мирује, да конструише, да преузме улогу неког одраслог из окружења и сл.). Играчка као посредник у игри даје прилике детету да за истраживање, откривање и испробавање, ослобођено реалних последица његових поступака, што се сматра веома важним предусловом за рани развој и учење (Кrnјaja i Pavlović Breneselović, 2017). Отуда је веома важно испитивање и преиспитивање мишљења и ставова одраслих о значају играчака, њиховој улози и порукама које одрасли преко играчака свесно и несвесно, али свакодневно шаљу деци.

МЕТОД

Проблем истраживања односи се на питање ставова родитеља и васпитача, као значајних одраслих у животу деце, према играчкама за децу, из перспективе породичног и институционалног контекста.

Циљ истраживања је испитивање мишљења родитеља и васпитача о корисности играчака, њиховом утицају на формирање стереотипа код деце, али и утицају тржишта, ТВ реклама и других фактора на избор и куповину играчака.

Узорак истраживања је пригодан и чинили су га 105 васпитача предшколске деце и 105 родитеља деце која похађају предшколске установе у Новом Саду. Животна доб васпитача из узорка је у распону од 23 до 56 година, просек 38 година, док су испитани родитељи у распону од 25 до 38, просек 35 година. У узорку васпитача преовлађују особе женског рода, мушких васпитача има приближно 3%, што јесте типично, док је у узорку родитеља 78% особа женског рода и 22% мушког. Сви васпитачи из узорка имају завршену адекватну високу стручну школу, док већина родитеља има средње образовање (око 60%) и релативно висок проценат (око 34%) имају више и високо образовање.

Примењена је техника анкетирања, инструмент анонимна добровољна анкета. Упитник је преузет од Брајана Сатон-Смита (1989: 183-4), донекле измењен и прилагођен узорку. Упитник се

састојао од девет питања истоветних за родитеље и васпитаче. Резултати су подвргнути дескриптивној статистици.

АНАЛИЗА И ИНТЕРПРЕТАЦИЈА РЕЗУЛТАТА

У табели која следи приказани су сви одговори родитеља и васпитача на постављена питања. У добијеним одговорима могу се уочити одређене сличности, али и разлике између одговора родитеља и васпитача, које ће у даљем тексту бити детаљније анализирани.

Табела I: Одговори родитеља и васпитача

Питања	Одговори (у %)	Да	Не	Нисам сигуран /а	Немам мишљење	
1. Јесу ли играчке поучне?	васпитача	87,6	5,7	6,6	0	
	родитеља	86,6	2	6,6	4,8	
2. Да ли играчке подстичу развој маште?	васпитача	96	2	2	0	
	родитеља	95	1	3	1	
3. Да ли играчке потпомажу полне стереотипе?	васпитача	28,6	45	12,4	13	„Зависи које.“
	родитеља	30	37	25	8	
4. Да ли Ви одобравате те стереотипе?	васпитача	15	79	2	4	„Али се деца сама одреде.“
	родитеља	21	64	14	1	
5. Јесу ли играчке безбедне?	васпитача	75	8,5	12,5	4	
	родитеља	66	10	23	1	
6. Да ли се слажете с играчкама-оружјем?	васпитача	7,5	85	2,8	4,7	
	родитеља	26	56	13	5	
7. Слажете ли се с рекламирањем играчака на ТВ?	васпитача	35	41	10,5	13,5	
	родитеља	47	31	10	12	
8. Да ли проблем простора утиче на избор играчке?	васпитача	64	25	7,6	3,4	
	родитеља	40	47	10	3	
9. Ко одлучује које ће се играчке купити?	одговори васпитача	васпитачи	деца и родитељи	стручна служба	неко други, ко ¹	
		53	11	17	19	
	одговори родитеља	деца	роди тељи	заједно	нешто друго, шта	
		14	24	62	0	

¹ Комбинације претходних понуђених одговора, чиме се учешће деце повећава за око 17%, што је укупно 28% одговора васпитача на ово питање у којима се помињу деца.

Већина испитаних родитеља и васпитача верује да су играчке поучне за децу. То је очекивани одговор, јер се иначе сматра да када су играчке посматране из угла одраслих, како у породичном тако и у институционалном контексту, најупадљивије је очекивање да оне буду поучне, да дете играјући се њима нешто постигне и да непрестано напредује. У испитаном узорку, појавио се мањи број одговора васпитача и родитеља да нису сигурни у поучност играчака, такође мањи број васпитача је одговорио да нису поучне и мали број родитеља нема мишљење о том питању. Велика већина испитаних верује да играчке развијају дечју машту, што су показала и друга слична истраживања (Vuković, 2012, prema: Klemenović, 2014).

Око тога да ли играчке потпомажу полне стереотипе мишљења испитаника су подељена. У већини су ипак негативни одговори, и у узорку родитеља и у узорку васпитача, док приближно 30% целокупног узорка одговара потврдно. Четвртина родитеља и осмина васпитача није сигурна како да одговори на ово питање, док 8% родитеља и 13% васпитача одговарају да немају мишљење, а један васпитач је додао коментар „зависи које“. Када су упитани да ли они одобравају полне стереотипе, већина испитаних је одговорило да не одобрава, нарочито васпитачи. Више од 20% родитеља и 15% васпитача изјашњава се да одобрава полне стереотипе, а значајан је број родитеља који нису сигурни (14%). Када се добијени подаци упореде са резултатима испитивања аутора Сатон-Смита (1989) о ставовима родитеља према играчкама, може се видети да су родитељи у тој студији у много већем проценту давали одговор да играчке потпомажу полне стереотипе, него у узорку овог истраживања. Истовремено, у изношењу свога става о полним стереотипима, приближно исти проценат родитеља из оба истраживања не одобрава полне стереотипе, док је значајно већи број родитеља који дају одговор „нисам сигуран/а“ у узорку овог истраживања. Једно друго истраживање (Saton-Smit, 1989), је показало да су у дечјим изборима играчака очигледни полни стереотипи. Овде се неминовно намеће питање како и од кога деца усвајају ове стереотипе, од најранијих узраста.

На питање да ли су играчке безбедне, већина одраслих одговара да јесу, следи одговор да нису сигурни и то у већем проценту родитељи (23%), него васпитачи (12,5%), а добијени су одговори у којима се отворено тврди да играчке нису безбедне (родитељи 10%, васпитачи 8,5%). У истраживању Сатон-Смита (1989) резултати су обрнути, већина родитеља из његовог узорка

верује да играчке нису безбедне. Разлике у резултатима добијеним у ова два истраживања се могу једним делом приписати временској разлици у спроведеним истраживањима, али и културолошким разликама. Веће поверење у безбедност играчака родитеља и васпитача из узорка овога истраживања може бити и последица вишедеценијске друштвене бриге о квалитету играчака (Slavković, 1983).

Играчке оружје не одобрава већина васпитача (85%), док у узорку родитеља неодобравање играчака оружја једва прелази половину (56%). Три и по пута више родитеља него васпитача одговара да одобравају играчке оружје, четири и по пута више родитеља одговара да нису сигурни, и приближно исти проценат родитеља и васпитача нема мишљење о овом питању (око 5%). На овом месту се може поменути разлика у саставу дела узорка родитеља и васпитача, где је у узорку родитеља присутан значајно већи проценат особа мушког пола, при чему су занимања неких од њих такве природе да подразумевају свакодневно ношење оружја (на пример, полицајац, војно лице, радник обезбеђења и сл.). Логично је претпоставити да су и њихови ставови према оружју сличнији ставу према оружју као предмету са којим су свакодневно у додиру на послу, него као средству агресивног напада. Ово се напомиње без намере да се врше било каква уопштавања, нити да се изнети ставови родитеља правдају или осуђују, већ да се покуша боље разумети породични контексти из којих долазе одговори родитеља у којима се одобравају играчке оружје. Такође, приметно је да су васпитачи, не само у одговорима на ово питање, него и на нека претходна, били сигурнији и одређенији у давању одговора него родитељи (мањи укупан број одговора „нисам сигуран/а“). Може се претпоставити да је то условљено чињеницом да они имају одговарајуће стручно образовање на које се ослањају приликом процене играчака, што већина родитеља нема.

По питању начина избора и куповине играчака, анализирани су степен слагања с рекламирањем на ТВ-у, да ли проблем простора утиче на избор играчака и ко одлучује шта ће се купити. Већина васпитача не одобрава рекламирање играчака, док већина родитеља исто одобрава. Приближно исти број родитеља и васпитача су одговорили да нису сигурни или немају мишљење. У истраживању Сатон-Смита (1989) највећи проценат родитеља није одобравао рекламирање играчака на телевизији, што је слично одговорима васпитача из узорка овог истраживања, али различито од одговора

родитеља. Може се претпоставити да васпитачи имају друге изворе информисања о опремању играчкама и другима материјалима за игру (знања стечена током стручног образовања, размене на стручним скуповима, директне информације од произвођача које стижу у установе и др.), док се родитељи у недостатку других извора сазнања више ослањају на ТВ рекламе. Када је у питању њихов избор играчака, очигледан је утицај тржишта играчака и ТВ програма, о чему сведоче и резултати истраживања других аутора (Клеменовић, 2014).

Васпитачи (64%) најчешће одговарају да проблем простора утиче на избор дечјих играчака, 25% одговара да не утиче, 7,6% нису сигурни и 3,4% немају мишљење. Мишљења родитеља о том питању су подељена, где је највећи број родитеља (47%) одговорио да простор не утиче на избор играчака, затим 40% да утиче, 10 % нису сигурни и 3 % немају мишљење о том питању. О куповини играчака у вртићу најчешће одлучују одрасли професионалци, понекад уз консултације са родитељима (опет одраслима), а врло ретко консултују децу. У породици, према речима родитеља, најчешће о куповини играчака одлучују заједно деца и одрасли, затим сама деца и најређе само одрасли. Примећује се да су код наведена три питања која се тичу избора и набавке играчака, највеће разлике у одговорима васпитача и родитеља, које се могу повезати са разликама у контекстима породице и институције, где су извори информисања о могућностима набавке играчака у институцији разноврснији, проблем недовољног простора је израженији у контексту институције, а договарање деце и одраслих о набавци играчака присутније у породици.

Из свега наведеног, може се закључити да одрасли верују у поучност играчака, што је карактеристично за контекст васпитања у коме их посматрају, без обзира да ли се оно одвија у породици или институцији. Разлике које постоје у одговорима родитеља и васпитача наводе на размишљање о томе шта они могу да науче једни од других. Родитељи од васпитача могу да науче зашто су штетни полни стереотипи у васпитању деце; о начинима процене безбедности играчака, нарочито када у њу посумњају; о играчкама оружјима, шта развијају и под којим условима. У искреној размени могу заједнички да разреше питања о сложеним утицајима ТВ реклама, полних стереотипа, а пре свега, да се ослобађају стереотипних схватања о утицају играчака, као на пример, да играчкама оружјем обавезно повећава спремност за ратовање.

Играчке носе бројне поруке и безбројне могућности начина коришћења, који ће значајније утицати на дечји развој од саме играчке. Васпитачи од родитеља могу да науче да се више консултују са децом о избору и набавци играчака, јер ће на тај начин у већој мери испоштовати не само њихове узрасне, већ и индивидулане карактеристике, потребе, интересовања и претходно искуство.

ЗАКЉУЧАК

Може се закључити да је у савременој теорији, као и пракси, све више присутна свест о значају игре и играчака за рани развој и учење деце, што се може видети из чињенице да су данас већ многи савремени национални курикулуми засновани управо на игри (Gray & Ryan, 2016; Цолић., 2018). Деца се играју играчкама које им одрасли стављају на располагање. Зато је важно испитивати мишљења за дете значајних одраслих о играчкама којима их свакодневно окружују и тиме граде средину одрастања детета. Имајући на уму чињеницу да предшколско дете свакодневно прелази из породичног окружења у институционално и назад, веома је важно да те две средине буду усклађене, или да бар не врше потпуно супротне утицаје. Мишљења и ставови испитаних родитеља и васпитача предшколске деце најсличнија су о питању поучности играчака и њиховом утицају на развој маште, мало мање су слична по питању безбедности играчака и полних стереотипа, најмање слична по питању играчака оружја, а потпуно различита када је у питању набавка играчака. Приказано истраживање је показало да одрасли бирају играчке за децу на основу уверења о њиховој поучности, затим под утицајем сопствених искустава и знања, под утицајем тржишта и ТВ реклама, али и под утицајем специфичности породичног и институционалног контекста. Иако добијени резултати имају ограничену примену, као и увек када је реч о истраживањима рађеним на пригодном узорку, они ипак указују на неке битне правце тумачења и даљег истраживања проблема.

Као што упозорава ауторка Крњаја (2012), опремање играчкама и материјалима за игру је само један део целине, коме се никако не сме давати предност у односу на читаво окружење, физичко и социјално, у коме се одвија игра и граде односи са дететом. У истом духу аутор Gaiton (Guyton, 2011) пише да су играчке свакако важне, јер олакшавају развој детета, а улога одраслих је у томе да пре свега размотре како играчке могу да ангажују децу. Приликом избора

играчака првенствено се треба водити сврсисходношћу играчке у складу са узрасним и индивидуалним особеностима детета, узимајући у обзир дечју заједницу и културу, коју одрасли могу даље богатити (Guyton, 2011).

Поред тога, више аутора истичу значај одраслих не само за избор играчака за децу, већ и њихово директно ангажовање у игри са децом, чиме помажу деци да пронађу смисао у њиховом искуству, богате игру и продубљују истраживачку активност (Johnson & Johnson, 2006, према: Guyton, 2011). Такође, различите експерименталне студије су показале да укључивање одраслих у дечју игру доприноси да игре деце буду комплексније, да дуже трају, имају виши когнитивни ниво, а деца током њих имају већу усмерену пажњу, што се објашњава тиме да топлина и емоционална доступност одраслог, блиски односи одраслог и детета, доприносе оптимизацији когнитивних способности детета (Sung, 2018).

Из наведеног следи закључак да могући правци даљег истраживања одабраног проблема могу бити како одрасли бирају играчке, али и како учествују у игри деце. Такође, корисно би било посматрање дечјег игровног понашања у различитим контекстима, у породици и у вртићу, јер играчке могу да делују на дете на безбројне начине, што заслужује много већу пажњу истраживача, али и практичара. Корисно би било организовати обуке за родитеље и васпитаче, са циљем освешћивања значаја њихове улоге у избору играчака и оспособљавања за конструктивније учешће у дечјој игри и богаћење дечјег игровног искуства.

Ова питања су повезана и са питањем подизања квалитета образовања васпитача, у коме би значајније место морала да добију савремена схватања о циљевима васпитања, као што су: активност, самосталност и иницијатива детета (Colić, 2008). Квалитет би се огледао у томе да се васпитачи током свог образовања мање оспособљавају за директно утицање и подучавање деце, а више за креативно стварање ситуација у којима би деца богатила своја искуства кроз разноврсне интеракције са физичком и социјалном средином, јер она уче и развијају се кроз сопствену активност и учешћем у заједничким активностима са одраслима и другом децом.

- Colić, V. (1997). *Dečje jaslice - gledane iz antropološkog ugla*. Beograd: Filozofski fakultet - Institut za pedagogiju i andragogiju.
- Colić, V. (2008). *Šta pokušavamo reći maloj deci*. Novi Sad: Dnevnik.
- Gray, C., & Ryan, A. . Aistear vis-à-vis the Primary Curriculum: the experiences of early years teachers in Ireland. *International Journal of Early Years Education*, 24(2), 188-205. doi:10.1080/09669760.2016.1155973
- Guyton, G. (2011). Using Toys to Support Infant-Toddler Learning and Development. *Young Children*, 66(5), 50-56. Preuzeto sa <https://eric.ed.gov/?id=EJ959744>
- Klemenović, J. (2014). How Do Today's Children Play and with Which Toys. *Croatian Journal of Education*, 16(Sp.Ed.1), 181-200. Preuzeto sa <https://hrcak.srce.hr/117843>
- Krnjaja, Ž. (2012). Igra na ranim uzrastima. U A. Baucal (Ur.), *Standardi za razvoj i učenje dece ranih uzrasta u Srbiji*. (str. 113-132). Beograd: Univerzitet u Beogradu - Filozofski fakultet - Institut za psihologiju; Beograd: UNICEF.
- Krnjaja, Ž., & Pavlović Breneselović D., (2017). *Kaleidoskop : Projektni pristup učenju*. Beograd: Institut za pedagogiju i andragogiju.
- Mihajlović, N.K., & Mihajlović, L.M. (2012). Neprirodnost savremenih igračaka za decu. *Sinteze - časopis za pedagoške nauke , književnost i kulturu*, 1(2), 87-94. doi:10.5937/Sinteze1202087M
- Miljak, A. (2009). *Življenje djece u vrtiću*. Zagreb: SM Naklada.
- Petrović-Sočo, B. (2007). *Kontekst ustanove za rani odgoj i obrazovanje-holistički pristup*. Zagreb: Mali profesor.
- Saton-Smit, B. (1989). *Igračke i kultura*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Slavković, M. (1983). *Igra i igračke*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Sung, J. (2018). How Young Children and Their Mothers Experience Two Different Types of Toys: A Traditional Stuffed Toy Versus an Animated Digital Toy. *Child and Youth Care Forum*, 47(2), 233-257. doi:10.1007/s10566-017-9428-8
- Цолић, В. (2018). *Подршка раном развоју и учењу кроз богаћење деčје игре*. Нови Сад: Висока школа струковних студија за образовање васпитача Нови Сад.

CHILDREN'S TOYS FROM THE PERSPECTIVE OF PARENTS AND PRESCHOOL TEACHERS

Vesna Dj. Colic¹, Tamara M. Milosevic², Ugljesa D. Colic³

Abstract: The research relates to the attitudes of parents and preschool teachers towards children's toys, from the perspective of family and institutional context. The aim of the research is to examine the opinions of parents and teachers about the usefulness of toys, their influence on the formation of stereotypes in children, as well as the influence of the market, TV advertisements and other factors on the selection and purchase of toys. The research sample is suitable and consists of 105 preschool teachers and 105 parents of preschool children from preschools in Novi Sad. The method of voluntary anonymous surveys was applied, and the questionnaire was taken from B. Sutton-Smith and somewhat modified and adapted. The results were subjected to descriptive statistics. The obtained results indicate that the opinions of parents and preschool teachers are similar with regard to the contribution of toys to the education of children and the development of their imagination, the safety of toys and the disapproval of toy weapons. Most preschool teachers do not approve of toys advertising, while most parents approve of it. Space is also a problem and influences the choice of children's toys in preschools, while parents' opinions on this issue are divided. The purchase of toys in preschools is usually decided by adult professionals, sometimes parents are consulted, and very rarely children are consulted. In the family, children together with adults most often decide on the purchase of toys, then the children themselves and rarely the adults alone. The authors of this research believe that the obtained results point to the need to make all adults significant to the child more aware of the importance of their role and responsibility for the selection of toys and the messages they send to children daily through toys.

Key words: children, parents, preschool teachers, toys, context.

Примљен: 04.07.2018.

Прихваћен: 25.12.2018.

¹ colic.vesna@gmail.com, Preschool Teacher Education College Novi Sad

² tamaramilosevic91@gmail.com, Preschool Teacher Education College Novi Sad

³ ugljesa.colic@gmail.com, Preschool Teacher Education College Novi Sad